

**21 augustus
2015**

Onderzoek:

'Een naaste met dementie'

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 50.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2012. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

Een naaste met dementie

21 augustus 2015

Over dit onderzoek

Het onderzoek is gehouden in samenwerking met Alzheimer Nederland. Aan het onderzoek deden 3.905 mensen mee die een naaste hebben met dementie (partner, ouder, broer/zus, kind), of die meerdere uren per week voor iemand met dementie zorgen. Het onderzoek vond plaats van 17 juli tot en met 5 augustus 2015.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met redacteur / onderzoeker Rozemarijn Lubbe: rozemarijn.lubbe@eenvandaag.nl.

Samenvatting

'Eén op vijf mensen met dementie regelmatig agressief'

Een op de vijf (18%) mensen die een naaste hebben met dementie, heeft wekelijks te maken met agressief gedrag. Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag en Alzheimer Nederland onder 3905 mensen die een naaste hebben met dementie. Het gaat om mensen die een direct familielid hebben met dementie, of meerdere uren per week voor iemand zorgen met dementie.

Meer dan de helft (55%) van de deelnemers zegt dat het wel eens voorkomt dat hun naaste verbaal of fysiek geweld (tegen een persoon) gebruikt. Volgens 9 procent gebeurt dat wekelijks, en voor nog eens 9 procent zelfs dagelijks. Een op de tien (9%) heeft ook zelf wel eens agressief gereageerd op hun naaste. Dat gebeurt met name in situaties van bezorgdheid: „Ik heb meerdere keren gewaarschuwd bij een gevaarlijke situatie. Toen dit niet aankwam werd ik prikkelbaar...”

Liefdesrelatie verbreken geen optie

Veel deelnemers geven aan dat het leven met iemand met dementie zwaar is. Acht op de tien (79%) van de 374 ondervraagde partners voelt zich eenzaam vanwege de ziekte van hun partner. Een kwart (27%) van hen geeft ook aan dat het verlaten van hun partner wel eens door het hoofd spookt, maar dat het geen serieuze optie is. Van alle deelnemers zou ruim de helft (56%) het vanuit hun eigen ervaringen kunnen begrijpen als mensen hun liefdesrelatie met hun partner met dementie verbreken.

Euthanasie bij dementie

Vier op de tien (40%) deelnemers hebben wel eens met hun naaste gesproken over euthanasie. Voor euthanasie moet sprake zijn van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. Ook moet de patiënt wilsbekwaam zijn. In het geval van dementie is het vaak moeilijk te beoordelen of een patiënt ondraaglijk lijdt. Sommige artsen zijn daarom niet bereid om euthanasie te verlenen bij patiënten die zich in een gevorderd stadium van dementie bevinden, zelfs als ze eerder een wilsverklaring hebben ondertekend. Onder veel deelnemers bestaat onduidelijkheid over die gang van zaken. Een deelnemer schrijft: "Dus in sommige gevallen is er wel een wilsverklaring maar kan deze niet worden uitgevoerd omdat de dementerende niet meer wilsbekwaam is. Dat klinkt zo krom, daar is een wilsverklaring toch juist voor?!" Een ruime meerderheid van 80 procent vindt dan ook dat euthanasie in principe mag als iemand met vorderende dementie aan het begin van zijn of haar ziekte verklaard heeft in zo'n situatie niet verder wil leven.

Een naaste met dementie

N = 3.905

Onveilige situaties

In hoeverre maakt u zich zorgen over onveilige situaties in het huis van uw naaste met dementie?

Heel veel zorgen	12%
Tamelijk veel zorgen	29%
Niet zo veel zorgen	40%
Helemaal geen zorgen	15%
Weet niet / geen mening	4%

[Als: Heel veel zorgen of Tamelijk veel zorgen]

Waar maakt u zich de meeste zorgen over? (maximaal drie antwoorden)

Verkeerde/geen inname medicijnen	38%
Elektrische apparaten aan laten staan of verkeerd gebruiken	30%
Gas of water aan laten staan	32%
Verbranding of verwonding (bijvoorbeeld door heet water of een mes)	13%
Verkeerd omgaan met eten en drinken (bijvoorbeeld te veel, te weinig, of bedorven)	42%
Laten branden van sigaretten en kaarsen	8%
Agressie	18%
Financieel misbruik (bijvoorbeeld babbeltrucs, diefstal, pinpasfraude)	26%
Voordeur open laten staan	16%
Iets anders	26%
Weet niet / geen mening	2%

In hoeverre maakt u zich zorgen over onveilige situaties buitenshuis?

Heel veel zorgen	10%
Tamelijk veel zorgen	28%
Niet zo veel zorgen	38%
Helemaal geen zorgen	19%
Weet niet / geen mening	5%

[Als: Heel veel zorgen of Tamelijk veel zorgen]

Waar maakt u zich de meeste zorgen over? (maximaal drie antwoorden)

Verdwalen	57%
Vallen	57%
's Nachts dwalen	31%
Ongepast gedrag tegen vreemden (bijvoorbeeld agressief of aanhankelijk)	25%
Onveilig gedrag in het verkeer (bijvoorbeeld door rood rijden, te hard rijden)	23%
In de war raken in winkels	38%
In de war raken in het Openbaar Vervoer	9%
Iets anders, namelijk	8%
Weet niet / geen mening	1%

Agressie

Sommige mensen met dementie vertonen wel eens agressief gedrag, zoals verbaal of fysiek geweld tegen personen. Anderen doen dat niet.

Vertoont uw naaste met dementie wel eens agressief gedrag?

Met agressief gedrag bedoelen we verbaal of fysiek geweld tegen personen.

(bijna) Dagelijks	9%
Wekelijks	9%
Maandelijks	2%
Een enkele keer	35%
Nee, nooit	43%
Weet niet / wil ik niet zeggen	2%

Heeft u zelf wel eens agressief gedrag vertoond richting uw naaste met dementie?

Dit kan ook per ongeluk zijn of als reactie op het gedrag van uw naaste.

Ja	9%
Nee	90%
Wil ik niet zeggen	1%

Euthanasie

Op dit moment moet voor hulp bij zelfdoding of euthanasie sprake zijn van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. Ook moet de patiënt wilsbekwaam zijn, oftewel, de gevolgen van zijn besluit kunnen overzien.

In het geval van dementie is het vaak moeilijk om te beoordelen of een patiënt wilsbekwaam is en of er sprake is van ondraaglijk lijden.

Patiënten kunnen daarom in een vroege fase van hun ziekte een wilsverklaring voor euthanasie voor de toekomst schriftelijk laten vastleggen.

In de praktijk zijn de meeste artsen tot nu toe alleen bereid geweest om euthanasie toe te passen bij patiënten die zich in de beginfase van de ziekte bevinden, wanneer iemand nog volledig toerekeningsvatbaar is.

Vindt u dat euthanasie in principe mag als iemand met vorderende dementie aan het begin van zijn of haar ziekte verklaard heeft in zo'n situatie niet verder te willen leven?

	<i>IEDEREEN (gewogen)</i>	<i>Mensen met naaste</i>
Euthanasie mag dan wel	82%	80%
Euthanasie mag dan niet	9%	9%
Weet niet / geen mening	9%	10%

Naasten mogen geen verzoek doen tot euthanasie. Zij kunnen de eventuele wilsverklaring van de patiënt wel onder de aandacht brengen van de arts.

Vindt u dat een persoon met dementie het aan zijn of haar naasten moet kunnen overlaten om te beslissen wat het moment is voor euthanasie?

	<i>IEDEREEN (gewogen)</i>	<i>Mensen met naaste</i>
Dat moet kunnen	52%	52%
Dat moet niet kunnen	32%	31%
Weet niet / geen mening	16%	17%

Heeft u wel of niet met uw naaste gesproken over euthanasie?

Daar heb ik niet met mijn naaste over gesproken	56%
Daar heb ik wel met mijn naaste over gesproken	40%
Dat wil ik niet zeggen	4%

Relatie

We stellen u nu enkele vragen over mensen die een relatie hebben met iemand met dementie.

Het gedrag van mensen met dementie kan veranderen, waardoor ook een relatie met iemand met dementie kan veranderen.

Kunt u het wel of niet begrijpen als mensen hun liefdesrelatie met hun partner met dementie verbreken?

Dat kan ik wel begrijpen	56%
Dat kan ik niet begrijpen	33%
Weet niet / geen mening	11%

Kunt u het wel of niet begrijpen als mensen met een partner met dementie een nieuwe relatie aangaan terwijl hun partner nog leeft?

Dat kan ik wel begrijpen	59%
Dat kan ik niet begrijpen	29%
Weet niet / geen mening	12%

[De komende twee vragen zijn alleen gesteld aan mensen met een partner met dementie. Dat zijn 374 deelnemers, de uitslag is ongewogen.]

U heeft eerder aangegeven dat u een partner heeft met dementie.

Sommige mensen met een relatie met iemand met dementie voelen zich door de verandering in het gedrag van hun partner eenzaam. Anderen hebben hier geen last van.

Voelt u zich wel eens eenzaam vanwege de ziekte van uw partner?

Ik voel me wel eens eenzaam	79%
Ik voel me nooit eenzaam	20%
Weet niet / geen mening	1%

Is een van onderstaande zaken op u van toepassing?

Het verlaten van mijn partner spookt wel eens door mijn hoofd maar

verlaten is geen optie 27%

Ik overweeg serieus mijn partner te verlaten	1%
Ik heb mijn partner verlaten	1%
Geen van bovenstaande zaken is op mij van toepassing	71%

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stellingen.

'Ik geniet nu meer van de tijd met mijn naaste dan voordat hij of zij ziek was.'

Mee eens	11%
Mee oneens	66%
Weet niet / geen mening	23%

'Soms schaam ik me voor mijn naaste met dementie.'

Mee eens	15%
Mee oneens	79%
Weet niet / geen mening	7%

Heeft u moeite om met anderen te praten over uw gevoelens over uw naaste met dementie?

Daar heb ik zeer veel moeite mee	2%
Daar heb ik redelijk veel moeite mee	7%
Daar heb ik niet zo veel moeite mee	32%
Daar heb ik geen moeite mee	54%
Weet niet / geen mening	4%

Plannen van staatssecretaris van Rijn

Staatssecretaris Martin van Rijn van Volksgezondheid gaat zestien miljoen euro steken in een campagne om begrip voor en kennis van dementie te vergroten.

Met het geld moeten in eerste instantie mensen die op hun werk met mensen met dementie te maken kunnen krijgen, zoals politiemedewerkers, winkelpersoneel en buschauffeurs, meer kennis over de ziekte krijgen. Zij moeten de ziekte sneller kunnen

herkennen en ernaar kunnen handelen. Maar ook ieder ander in de samenleving zou meer kennis van de ziekte moeten krijgen.

Vindt u een campagne voor meer begrip en kennis van dementie een goed of een slecht plan?

	<i>IEDEREEN (gewogen)</i>	<i>Mensen met naaste</i>
Een goed plan	77%	78%
Een slecht plan	12%	12%
Weet niet / geen mening	11%	10%

Verwacht u dat het onder de aandacht brengen van de ziekte bij bijvoorbeeld winkelpersoneel en buschauffeurs in de praktijk zal leiden tot minder lastige situaties voor mensen met dementie?

	<i>IEDEREEN (gewogen)</i>	<i>Mensen met naaste</i>
Dat verwacht ik wel	49%	52%
Dat verwacht ik niet	38%	35%
Weet niet / geen mening	13%	13%

Opiniepanel